

Лекція 3.

1. Національні інтереси держави.

Формування і реалізація **національних інтересів** є предметом особливої уваги державних інститутів, політичних партій, суспільства в цілому. Це складний і багатоступеневий процес, який потребує об'єднаних зусиль науковців і практичних політиків.

Інтерес - це відношення потреб до умов їх реалізації. Відповідно, національний інтерес є усвідомлення та відображення в діяльності його лідерів корінних потреб держави.

Національний інтерес - це, по суті, інтегральне вираження інтересів усіх членів суспільства, що реалізується через політичну систему та поєднує інтереси кожної людини, інтереси національних, соціальних, політичних груп з інтересами держави.

Національний інтерес - визначальне джерело формування стратегічної мети, стратегічних завдань, об'єкта спрямувань і напрямів розвитку нації, механізму, методів і форм їх реалізації.

Невизначеність і ментальна розбіжність щодо основних критеріїв визначення національного інтересу - ознака розколотості суспільства за інтересами, політичної незрілості пересічних носіїв суспільної думки і представників, які претендують на визнання їх елітарним прошарком нації, у підсумку - несформованості нації.

За своєю спрямованістю національні інтереси зорієнтовані на забезпечення виживання та прогресивний розвиток і, певною мірою, лідерства особи, суспільства, держави. Тільки крізь призму їх реалізації та захисту можуть і повинні розглядатися проблеми створення системи національної безпеки, її головна мета, цілі, завдання, принципи функціонування, усі внутрішні параметри.

Досить часто в політичній боротьбі конкуруючі політичні сили намагаються видавати власні партійні інтереси за "національні". Сучасне політичне життя України підтверджує політологічну теорію про те, що в суб'єктивному плані поняття "національні інтереси" часто стає об'єктом політичних спекуляцій з боку різноманітних політичних сил, які конкурують на внутрішньонаціональному політичному просторі, часто лобіюючи замість національних інтересів інтереси іноземних держав, транснаціональних структур тощо.

При визначенні системи національних інтересів України слід урахувати як історичний досвід національного і державного розвитку, так і всі аспекти

сучасної геополітичної, історико-культурної, цивілізаційної ситуації. З урахуванням цього Українська держава має розробляти власну модель орієнтації у світовому просторі, повинна мати власний погляд на події, які відбуваються у світі, на близьке і віддалене оточення, з яким вона взаємодіє як самостійний суб'єкт міжнародних відносин.

Зовнішньополітичний аспект національних інтересів передбачає збереження суверенітету й територіальної цілісності, а також визначення свого місця і ролі в певному геополітичному просторі, забезпечення балансу сил через міжнародні політичні, військово-політичні, правові, економічні та гуманітарні інститути.

Головне завдання зовнішньої політики будь-якої держави - це забезпечення її внутрішнього розвитку. Сила держави й сьогодні є важливішим засобом забезпечення національних інтересів і досягнення зовнішньополітичних цілей. Тому, оскільки зовнішня політика та внутрішня політика взаємопов'язані, то розглядаючи зовнішньополітичні аспекти національних інтересів варто розглянути і їх внутрішньополітичні аспекти. Вони полягають у забезпеченні стабільного розвитку суспільства і держави, підвищенні життєвого рівня населення країни, а також забезпеченні політичної стабільності та утриманні влади правлячих сил.

Що ж стосується **ідеологічного аспекту національних інтересів**, то він передбачає обґрунтування різноманітних ідеологічних версій трактування змісту цих інтересів. Національні інтереси можуть трактуватися через ідеологію ізоляціонізму, планетаризму, солідаризму, ліберального інтернаціоналізму і виживання тощо.

Законом України "Про основи національної безпеки України" **національні інтереси** визначаються як "життєвоважливі матеріальні, інтелектуальні і духовні цінності українського народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні, визначальні потреби суспільства і держави, реалізація яких гарантує державний суверенітет України та її прогресивний розвиток".

Питання 2

В умовах сучасного глобалізованого світу **культурна дипломатія** – це один з ефективних та привабливих інструментів, який допомагає державам просувати свої інтереси у міжнародному співтоваристві.

Культурна дипломатія сьогодні виступає як інструмент формування іміджу держави та актуалізується у сучасному світі в умовах цифровізації та інформатизації глобального світового простору.

Культурна дипломатія має низку ключових переваг у формуванні іміджу держави.

По-перше, вона дозволяє продемонструвати багатство та різноманітність культурного спадку країни, що сприяє залученню уваги та підвищенню інтересу до неї, особливо в умовах, коли боротьба за імідж та бренд в інформаційному полі стають важливими елементами конкуренції та боротьби за увагу.

По-друге, вона допомагає збудувати позитивне сприйняття країни в міжнародному співтоваристві, що впливає на її престиж та авторитет.

Нарешті, культурна дипломатія створює можливості для встановлення контактів та взаєморозуміння між націями, що сприяє розвитку дружніх відносин та співпраці.